

**KOHTUTE HALDAMISE NÕUKOJA
KOLMEKÜMNNE ESIMESE ISTUNGI
PROTOKOLL**

Tallinnas

01. detsembril 2006

Kohalviibijad: **Märt Rask**, Riigikohtu esimees, kohtute haldamise nõukoja esimees
Malle Seppik, Tallinna Ringkonnakohtu kohtunik
Ago Kutsar, Tartu Ringkonnakohtu esimees
Helve Särgava, Harju Maakohtu esimees
Donald Kiidjärv, Tartu Maakohtu esimees
Kristel Pedassaar, Pärnu Maakohtu kohtunik
Norman Aas, Riigi peaprokurör (lahkus 13.45)
Nele Parrest, õiguskantsleri esindaja
Meelis Eerik, Harju Maakohtu kohtunik, Kohtunike Ühingu esimees
Gea Suumann, Riigikohtu esimehe abi
Margus Sarapuu, Justiitsministeeriumi asekanstler, sõnaõigusega
Timo Ligi, Justiitsministeeriumi kohtute osakonna kohtuhaldustalituse juhataja
Küllli Luha, Justiitsministeeriumi kohtute osakonna kohtuhaldustalituse referent
Kristel Laurson, Justiitsministeeriumi kohtute osakonna kohtuhaldustalituse referent

Juhatas **Märt Rask**, Riigikohtu esimees, kohtute haldamise nõukoja esimees
Protokollis **Kristel Laurson**, Justiitsministeeriumi kohtute osakonna kohtuhaldustalituse referent

Algus kell 12.00

Lõpp kell 14.10

Päevakord

1. Päevakorra ja eelmise istungi protokoll kinnitamine;
2. 2007.a kohtuametnike palk;
3. Kohtuametnikele töökirjelduste koostamisele arvamuse andmine. Konsultandi ja kohtuistungisekretäri töökirjeldused;
4. Kohtusse pöördumise lihtsustamiseks loodud dokumendivormide kasutamisele nõusoleku andmine;
5. Kohtute infosüsteemi põhimääruse muutmise määruse eelnõule nõusoleku andmine;
6. JM määruse „Maa-, haldus- ja ringkonnakohtu kohtunike arv ja jagunemine kohtumajade vahel“ muutmisele nõusoleku andmine;
7. JM määruse „Maakohtute rahvakohtunike arvu määramine“ eelnõule nõusoleku andmine;
8. Tartu RKK kodukorra kehtestamisele nõusoleku andmine;
9. Tartu Maakohtu kohtunikukoha täitmine;
10. Järgmise KHNi istungi aja määramine.

1. Päevakorra ja eelmise istungi protokoll kinnitamine

KHN liikmetel protokolliparandusi ei ole, protokoll kinnitatakse.

Rask teeb ettepaneku lisada päevakorda punkt Tartu Maakohtu tühjast kohtunikukohast, mille kohta on nii talle kui ministrile Viljandi kohtumajast märgukiri tulnud. KHN liikmed ei ole punkti lisamisele vastu.

2. 2007.a kohtuametnike palk

Sarapuu teeb sissejuhatuse teemasse.

Rask – nüüd tuleb arutada, mis edasi saab. Üks asi on rahaliste tingimuste loomine, teine on see, kas töö ka selle arvelt paraneb.

Kas meie anname ka korralduse ministeeriumile, et palku tuleb igal aastal korrigeerida?

Särgava – praegu on tegu algtasandiga, sealt tuleb edasi minna. On tegelikult veel ametigruppe, kelle palgatõus peab lähitulevikus toimuma – näiteks tõlgid ja istungisekretärid. Nende palk küll praegu tõusis, kuid see oli vähe.

Rask – aga kas te üldiselt toodud proportsioonidega olete nõus?

Särgava – proportsioon ei ole paigas kordnike ja istungisekretäride suhtes, nende vahel peab olema suurem vahe, kuna istungisekretäriil on suurem vastutus.

Rask – kui suur on turvatöötajate palk Eestis?

Ligi – Fontese uuringu järgi on see natuke alla 10 000 krooni, aga see kõik sõltub ka töötundidest.

Rask – kohtuistungisekretär ei ole sekretär teenindava sekretäri mõttes, vaid teda on võimalik võrrelda isegi ministeeriumi iseseisvat tööd tegeva ametnikuga.

Kutsar . kui ametnikud esitatud tabelit näevad, siis hakkab probleeme tekkima, kuna nad võivad arvata, et seal ongi märgitud nende palk.

Rask – pearaha suurust ei pea ametnikele teatama, neile võib teada anda vahemiku. Ametnikele võiks teada anda, kuidas palk üldse kujuneb.

Särgava – osades kohtades on liiga suured käärid palkade vahel.

Seppik – vanemkordnik peab olema usaldusväärne, temale ei saa maksta vaid 6000 krooni.

Rask – kordnike puhul tuleb arvestada võrdlusgrupiga.

Särgava – pearaha on fikseeritud summa. Kui mõnele maksta pearahast rohkem, tuleb mõnele teisele ametnikule selle võrra vähem maksta.

Rask – kas palgatõstmise osas peaks olema selgem sõnum? Näiteks palga kujunemise meetoodika välja toodud?

Sarapuu – meil on selline meetod olnud juba neli aastat – meie poolt on pearahamäär ja kohtu juhtkond otsustab palga suuruse.

Aas – palgaskaala on näiline. Paljud kohtutõlgid on lepinguga ka prokuratuuris tööl, kus teenivad teist sama palju juurde. Riigi jaoks läheb see kallimaks.

Rask – siin on küsimus selles, kas juhtkond lubab mujal töötada.

Aas – minu väide on see, et turuhind on tegelikult kõikidel suurem.

Kutsar – kui vanemtõlgi palk oli 8500 ja nüüd on 10 000, siis 15% ATSi juures palk ei tõuse.

Särgava – sellisel juhul tuleb kõikidel palka vähendada, sest ATSi ei saa maksmata jätta.

Kokkuvõte: teemaga tuleb edasi tegeleda ning KHN loodab, et ministeerium tegeleb igal aastal palkade korrigeerimisega tõusvas suunas. Omavaheliste ametigruppide suhtestamine vajab jälgimist. Tõlkide

3. Kohtuametnikele töökirjelduste koostamisele arvamuse andmine. Konsultandi ja kohtuistungisekretäri töökirjeldused

Sarapuu teeb teemasse lühisissejuhatuse.

Sarapuu – tegu on dokumendiga, mille saab anda uuele töötajale, et ta orienteeruks oma tööülesannetes. Põhimõtteliselt peaksid kõik töötajad olema selle kirjelduse piires pädevad.

Särgava – kust me leiame selliseid inimesi?

Sarapuu – ma ei oska öelda, kust selliseid inimesi leida. Aga ma arvan, et see on see, mille võiksime seada eesmärgiks. Peame lati seadma sinna, kus see mõistlik on. Kui me lepime kokku, et need töökirjeldused on see, mis on mõistlik ja sinna tahame lati seada, siis saame edasi mõelda, kuidas seda ka täita.

See oleks aluseks ka koolitusvajaduse hindamiseks.

Eerik – kas on veel valdkondi, kus seda rakendada saaks peale palga, tulemuste ja ülesannete? Näiteks distsiplinaarpraktikas?

Rask – kõike tuleb ikka mõistlikult võtta.

Suumann – kui kodanik seda kirjeldust netist loeb, siis kas tal on õigus selle alusel kohtust midagi nõuda?

Sarapuu – siit hakkamegi hindama, milline on kvaliteetne teenus. Kui praegu hinnatakse seda, kas kohtumenetlus venib või mitte, siis inimesed on nõus ootama kaks kuud, kui nad teavad, et asi võtab aega kaks kuud. Aga kui ta ei tea, kaua oodata tuleb, siis peame arvestama teistsuguse suhtumisega.

See dokument võiks olla kvaliteedimärk.

Särgava – kas ametijuhendid jäävad alles? Ja töökirjeldused on selle osa?

Sarapuu – tegu on erinevate dokumentidega. Töökirjeldus on protsessipõhine ja oluliselt mahukam kui ametijuhend. Vastuseks Gea küsimusele – mõned asjad sealt võib välja tuua.

Suumann – sellisel juhul peab kohus tagama, et ta suudab seda kõike teha. Peab olema piisavalt ressursi.

Rask – dokumendile juurdepääsu küsimus tuleb selgeks teha. Mina arvan, et tegu on kohtusisese dokumendiga.

Seppik – kas edasine eemärk on sellest kujundada tööstandard, mis on tööoperatsioonide kaupa lahti kirjutatus, et igas olukorras on käitumisjuhend?

Sarapuu – siin on küsimus selles, kui detailseks me läheme.

Seppik – kui me kirjutame sinna sisse tähtjad, peab dokument minema oluliselt detailsemaks.

Rask – kuidas on planeeritud selle dokumendi töösse rakendamine? Kas ajalise viitega?

Ligi – plaan on töökirjeldused panna üles kohtute siseveebi. Seal on võimalik nendega tutvuda, alati on võimalik teha täiendusettepanekuid. Vanemametnike ülesandeks jääb teiste ametnike juhendamine. See võiks olla ka juhendmaterjal. Töökoha profiili eraldi aktiga kehtestada ei ole kavas.

Dokumendi pinnalt võib ametijuhendisse tingimusi panna, aga ei pea.

Rask – ei saa teha nii, et riputatakse dokument üles ja öeldakse, et lugege ja tehke nii. Kui tahame, et see standardiks muutuks, on vajalik koostada korralik koolitusprogramm.

Ligi – koolitusprogramm selgub koos vanemametnikega.

Vanemametnikud valitakse detsembris, järgmise aasta alguses hakkame neid koolitama ning kutsume nad kokku ja arutame kõik selle läbi. Nooremate ametnikega suhtlevad vanemametnikud.

Kokkuvõte: KHN annab dokumentidele üldise heakskiidu ja soovib ministeeriumil tegeleda teemaga edasi kuulates ära kõik märkused ja korraldades koolitusi. Kokkuvõtte palun KHN-le esitada järgmise aasta septembri istungil.

4. Kohtusse pöördumise lihtsustamiseks loodud dokumendivormide kasutamisele nõusoleku andmine

Sarapuu teeb teema lühitutvustuse.

Kiidjärv – võtsin kaasa ühe täidetud avalduse teile näitamiseks. Tegin oma piirkonnas küsitluse plankide kohta ja arvamused jagunesid kaheks. positiivsed ja negatiivsed. On olemas Riigikohtu lahend, mille alusel ei ole alust käsitsi täidetud avaldust mitte vastu võtta, kui tegu on loetava käsikirjaga. Kohtunikele üldiselt ei meeldi, et jälle peab seda kirbukirja lugema hakkama, suhteliselt väikesed vahed on plankidel. Netis on need plangid küll üleval, aga seal on seda raske täita, kuna read liiguvad edasi.

Asja menetlusse võtmata jätta ei saa. Aga kas siis kantselei hakkab ümber trükkima, et kohtunikuni jõuaks korralik avaldus?

Ligi – meile on laekunud kahesugust kriitikat: a) netis täites lähevad lahtrid suuremaks ja b) käsitsi täites on lahtrid liiga väikesed. Kahjuks ei ole RIK ostnud programmi, millega teha täidetavaid pdf dokumente. Kui nad selle soetavad, saame plangid täidetavatena üles panna.

Kui käsitsi täidetud plank on loetamatu, saab selle tagasi saata.

Rask – täidetavuse küsimus on infotehnoloogiline küsimus. Plank tuleb viia sellisesse olukorda, kus ta on täidetav.

Mis puutub plankidesse sisuliselt, siis mina arvan, et seda tegevust tuleb jätkata ja KHN-s jooksvalt arutada.

Kiidjärv – ega neid käsitsi täidetud planke pole eriti tulnud. Aga kui info selliste plankide olemasolust laiali läheb, hakkab neid tulema.

Sarapuu – need avaldused on aluseks ka e-toimikule.

Seppik – praegu on kõik esitatavad avaldused trükikirjas, kas me tõesti peame tagasi minema aega, kus dokumente esitati käsikirjaliselt?

Plankide enda kohta on mul järgmised märkused:

1. Loobumise avalduse juures on neljanda punkti juures kast selle kohta, et avaldaja on teadlik tagajärgedest. Selle kasti saab täita keegi teine, see ei näita avaldaja teadlikkust. Rist tuleb asendada allkirjaga või teha ilma selle kastita ühe allkirjaga plank.

2. Avaldus mittevaralise kahju hüvitamiseks – kas andmed ei peaks mitte alguses olema? Kõikidel vormidel peaks olema kohe alguses näha, kes on vaidluse pooled.

3. Miks on mittevaralise kahju hüvitamise plank? Miks ei ole igasuguse kahju hüvitamise plank?

4. Piiratud teovõime plank – selgesti tuleb välja tuua, kellele eestkostet määrama tullakse. Lisaks – kas plangil ikka peab tõlgi kohaloleku märged olema? Tsiiviilkohtumenetluses pole tõlgi tagamine kohtu poolt kohustuslik. Meie küll võimaldame tõlgi, aga kas selle peaks ikka plangil eraldi välja tooma? Siin on tegu põhimõttelise küsimusega – kas kohus tagab tõlgi või mitte.

Sõnastus peaks olema, selline, et kohus võtaks teadmiseks, et avaldaja kasutab tõlki, mitte nii, nagu kohus peaks tõlgi tagama.

Otsus: KHN annab plankidele nõusoleku.

5. Kohtute infosüsteemi põhimääruse muutmise määruse eelnõule nõusoleku andmine

Ligi teeb sissejuhatuse.

Rask – milleks on õiguskantslerile vaja juurdepääsu?

Parrest – õiguskantsleri seaduse § 19 lg 3 alusel on meile juurdepääsu vaja. Me ei tohi lahendada asju, milles on juba kohtumenetlus käimas.

Tuleb nõustuda Tallinna Halduskohtu esimehega, et kasutajate ringi on laiendatud. Meie ei täida päris laiendatud volitusega isiku tingimusi. Meie KISi ei täida, me vaid vaatleme. Sisulist vastuolu tegelikult ei ole.

Justiitsministeeriumi kontaktisik Jana Kase on siiani väga kiiresti reageerinud meie päringutele, oleme tänulikud. Samas on meil vaja spetsiifilist informatsiooni, mida ei ole võimalik efektiivselt üksikpäringu alusel saada. Kui saame Kase käest mitu kirjet isikunime põhised, siis peame me nuputama, milline neist on see, mis meile vajalik on ja kas meil on kohustus isiku avalduse menetlemisest keelduda.

Meil pole vaja toimikuga tutvuda, meie jaoks on oluline kohtuasja fakt ja ese.

Lisaks on õiguskantsleril kohtunike osas distsiplinaarvõim, millega seoses on vajalik KISi jälgida.

TsMS § 59 osas probleeme ei näe. Üksikpäringud raskendavad tegelikult oluliselt tööd.

Ligi – tegu on põhimõttelise küsimusega – kas esimees annab igakordse loa või saab anda pideva loa.

Parrest – meil ei ole vaja kõigega tutvuda. Meie õigusi võib piirata, kui on vaja. Meil on vaja teada põhiliselt seda, mille üle vaidlus toimub.

Ligi – kui probleemi ei nähta, siis saame AKI loa esitamisel juurdepääsu taastada.

Rask – seletuskirjas öeldakse, et eelnõuga ei kehtestata uusi termineid, aga teksti p-s 11 on sõna „terviklus“. Kas see on uus keelend või termin?

Ligi – see on seaduses lahtikirjutatud mõiste, kui ma ei eksi, siis andmekogude seaduses.

Otsus: KHN annab nõusoleku põhimääruse muutmiseks.

6. JM määruse „Maa-, haldus- ja ringkonnakohtu kohtunike arv ja jagunemine kohtumajade vahel“ muutmisele nõusoleku andmine

Rask – see teema on kohtu üldkogu otsustada.

Särgava – kui üldkogu on otsustanud, pole meie asi nende tööd korraldada.

Kiidjärv – nõus.

Otsus: KHN annab nõusoleku määruse muutmiseks.

7. JM määruse „Maakohtute rahvakohtunike arvu määramine“ eelnõule nõusoleku andmine

Ligi – määruse eelnõu kajastab kohtutest laekunud ettepanekuid. Tartus pole küll üldkogu olnud, kuid sellest ei tohiks probleeme tekkida.

Otsus: KHN annab määrusele nõusoleku.

8. Tartu RKK kodukorra kehtestamisele nõusoleku andmine

Kutsar – kodukorras oli viiteid konkreetsetele õigusaktidele, tegime selles osas muudatusi, sõnastasime üldisemalt. Sisulisi muudatusi suurt pole.

Parrest - § 3 lg 4 p 6 – kohtute seadus seda ette ei näe, p 7 – seda ei tee justiitsminister vaid Riigikohtu esimees.

Rask – väga asjakohased märkused. Need parandused tuleks kodukorda sisse viia.

Otsus: KHN annab nõusoleku eelpool toodud märkusi arvestades tehtud parandatud kodukorrale.

9. Tartu Maakohtu kohtunikukoha täitmine

Kiidjärv – lootsin, et seda temaatikat selle kogu ette ei tule. Ilmselt pidas Toomas Lillsaar seda KHNi ette toomist vajalikuks.

Tema kirjas on kõik õige. Eelarveläbirääkimistel pidin ruttu otsuse tegema. Mõtlesin, et arutame, analüüsim, vaatame. Praegu ei ole otsest statistikat otsustamiseks.

Toomase kirjas on põhimõtteline küsimus – kaua on mõistlik aeg ministri poolt konkursi mittekuulutamiseks.

Sõltumata piirkonna olukorrast, on meil tühi kohta ja see tuleks täita.

Minu meelest pole KHN pädev meie piirkonna tööjaotust korraldama, küll aga saame KHN-lt küsida, kas neil on arvamust meie olukorrale. Tahaksime arvamust selle kohta, kas KHN peab ministri käitumist õigeks.

Meie üldkogu on vastu võtnud otsuse, et asi on asi – kõik asjad on võrdsed kõikide teiste asjadega. Statistikat tehakse sissetulevate asjade järgi. Jääk on oma kohtumaja enda lahendada. Kolmas põhimõte on see, et kuna ajalooliselt on Tartu kohtumajas konsultante olnud kõige rohkem, siis oleme saavutanud selle, et Tartus, Jõgeval ja Viljandis on 0,5 konsultanti kohtunikule, teistes vähem. Konsultant on 0,25 koormuse arvestamisel. Selle arvestuse järgi oleks Tartus 16,25 kohtunikku, Põlvas 3,125. Kui need arvud läbi arvutada, tekib pilt, et Viljandi on pärast ühe kohtuniku lahkumist tõusnud sissetulevate asjade osas esiritta – Viljandis 389, Võrus 284 asja kohtuniku kohta, teised majad jäävad sinna vahele.

Leian, et tühi koht tuleks täita, siis saab edasi vaadata, mida teha. Koha täitmisega satuks Viljandi jälle keskmiseks tagasi.

Kui koht võetakse ära, siis tuleks seda teha argumenteeritult.

Rask – tegu on pretseedendiga. KHN arutab ühe kohtu töökorraldust.

Sarapuu – teema ei tõusetunud järsku. Rääkisime Viljandi küsimusest ka eelmisel KHN istungil Haapsalus, seda küll üleviimise kontekstis. Seal leppisime ka kokku, et olukorda analüüsitakse. Eelarveläbirääkimistel leppisime kokku, et kohta ei täideta. Täna Tartu Maakohtu analüüsi tervikuna tehtud ei ole. Arutelu toimub järgmisel reedel. Meie esitame analüüsi ja ministeeriumi poolt osaleb Timo Ligi. Me oleme valmis oma seisukohti kaitsma.

Ma ei arva, et seda küsimust peaks arutama KHN, see on kohtu enda üldkogu teema.

Koha vabanemine selgus kuus kuud tagasi. Koht vabanes reaalselt kolm kuud tagasi. Üks probleem on selles, et lahkumine oli kiire ja asjad jagati teiste vahel ära. See kõik sattus aega, kui tulid EMT hagid.

Mõistliku aja küsimuse saaks püstitada ka nii – kas kohtu üldkogu oleks pidanud seda asja arutama juba näiteks septembris?

Mis puutub Võru kohtuniku Viljandisse sõitmist, siis me maalime seinale tondi, mida seal võib-olla üldse ei olegi. Võru kohtunik ei pea sõitma, asja võib saata Võru kohtumajja.

Kokkuvõtteks – kohtu siseselt on tegemata see töö, milles olime kokku leppinud. Lisaks tuleks arvestada ka perspektiivi – tänane maksekäsk pole veel vähendanud koormust, küll aga ära võtnud koormuse tõusu.

EMT asjade osakaal väheneb oluliselt, kui nad hakkavad oma asju maksekäsus esitama. Seega oleme seisukohal, et seda asja peaks analüüsima ja peaksime Viljandi probleemi lahendamiseks arutama ümberjagamist ning võimalik ka, et ametnikkonna suurendamist. Meie ettepanek on seda asja arutada uuesti peale üldkogu.

Rask – kohtus on olemas, kohtu juht, kohtumaja juht, üldkogu. Kui ühtlustamine ei toimi, siis meie küsimus saab olla vaid see: „miks ei toimi?“. Rohkem ei ole meil võimalik seda arutada.

Kui ministeeriumi poolt on seisukoht, et koha asemel antakse konsultant või koht viiakse teise kohtusse, siis on meil midagi selle kohta öelda.

Seppik – kas küsimus on selles, et koht läheb ära kohtumajast või kohtust?

Sarapuu – me ei tea veel vajadust. Praegune olukord ei ole hea. Samas kui vaatame reaalselt perspektiivi, ei ole olukord üldse halb. Me peame selle kõik üldkogul läbi arutama, võib-olla jõutakse kokkuleppele. Koht on olemas ja selle me kindlasti täidame, samas ei saa praegu otsustada, kas koht viiakse ära Viljandi kohtumajast või Tartu Maakohtust.

Rask – võtame teadmiseks informatsiooni ja üldkogu toimumise. Soovitan ministrile tulevikus analoogiliste olukordade vältimiseks KHNi liikmeid vartakult informeerida. Siis on meil ka teave olemas, mitte ei tule hädakisa ühest kohtumajast. Sellisel juhul on meil võimalus ministrile ka nõu anda.

Soovime Donaldile edu läbirääkimisteks.

KHN liikmed on selle kokkuvõttega päri.

10. Järgmise KHNi istungi aja määramine

Järgmine KHN istung toimub 9. märtsil 2007 kell 12.00 ministeeriumi suures saalis.

Märt Rask
Juhataja

Kristel Laurson
Protokollija